

Jan A. Malinowski (red.) „Używanie środków psychoaktywnych przez uczniów w percepcji studentów – kandydatów na nauczycieli. Raport z badań”. Wydawnictwo Edukacyjne AKAPIT, Toruń 2005, 223 strony

Jak reagują studenci – przyszli nauczyciele – na problem sięgania po środki psychoaktywne przez uczniów szkół podstawowych i młodzież licealną? Czy w przyszłości będą potrafili poradzić sobie w sytuacji, gdy na lekcję przyjdzie gimnazjalista znajdujący się pod wpływem alkoholu? Jaki jest poziom wiedzy na temat uzależnień (przyczyn, objawów i skutków) studentów, którzy za kilka lat staną się nauczycielami i wychowawcami młodych ludzi?

Odpowiedzi na te i wiele innych pytań znajdzie czytelnik w pracy zbiorowej pod tytułem *Używanie środków psychoaktywnych przez uczniów w percepcji studentów – kandydatów na nauczycieli. Raport z badań*. Opisane w książce badania diagnostyczne zostały przeprowadzone przez nauczycieli akademickich ze Studium Pedagogicznego Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu. Badania, oprócz poziomu rozwoju osobistego respondentów i stanu ich wiedzy, ukazują wiele aspektów ich dotychczasowego życia. Są zatem retrospekcją przebytych przez studentów etapów kształcenia. Wyniki sondażu są co najmniej niepokojące, gdyż w przypadku środków odurzających wskazują na obniżanie się wieku inicjacji, np. jeśli chodzi o palenie papierosów następuje ona przed 10. rokiem życia.

Uważam, że autorom raportu udało się przedstawić zjawisko wieloaspektowo, ponieważ ukazali problem od strony nie tylko pedagogicznej, ale także psychologicznej, etycznej i prawnej. Opisano doświadczenia studentów związane z używaniem przez nich środków psychoaktywnych i ich poglądy na temat zagrożeń, jakie stwarzają używki w procesie wychowawczym. Następnie przedstawiono system wartości, którym kierują się studenci UMK i porównano go z ich stosunkiem do środków odurzających oraz ukazano psychologiczne czynniki sprawcze, decydujące o popadaniu w uzależnienia. Zbadano świadomość prawną studentów na temat środków psychoaktywnych i przestępstw związanych z alkoholem i narkotykami. Dokonano też oceny szkolnej profilaktyki uzależnień w świetle opinii ankietowanych

i przedstawiono propozycje przeciwdziałania zażywaniu środków odurzających, na które złożyły się projekty reklamy społecznej wykonane przez studentów edukacji artystycznej z Wydziału Sztuk Pięknych UMK.

Największą, moim zdaniem, zaletą raportu jest skonfrontowanie własnych doświadczeń studentów w zakresie używania środków uzależniających ze światem ich wartości i opinią na temat szkodliwości stosowania używek. Można wysnuć wniosek, że istnieje pilna potrzeba wprowadzenia do programu kształcenia akademickiego zajęć związanych z problematyką uzależnień, czyli takich, które ukazywałyby przyczyny uzależnień, sposoby ich rozpoznawania i leczenia oraz możliwości przeciwdziałania.

Akcja promująca zdrowie powinna być prowadzona nie tylko na niższych poziomach kształcenia, lecz także wśród studentów. Przedstawiony raport na pewno daje impuls i skłania do refleksji – nie tylko nad polskim systemem kształcenia na poziomie wyższym, ale także nad własnym życiem studentów.

Adresatami raportu są studenci i grono badaczy (którym, notabene, przydałby się formularz ankiety załączony do niniejszego zbioru), są nimi nauczyciele niższych szczebli nauczania oraz wszelkie władze i instytucje działające na rzecz profilaktyki i promocji zdrowia. W gronie odbiorców może się znaleźć także młodzież ucząca się i jej rodzice. Uważam, że należy tu włączyć terapeutów (pedagogów, psychologów, psychoterapeutów czy biblioterapeutów), których można zaangażować do dokształcania nauczycieli akademickich oraz studentów – kandydatów na nauczycieli. Ich wiedza i praktyka pozwoliłyby na skonstruowanie lepszego systemu kształcenia akademickiego i wdrożenie interesujących programów i warsztatów profilaktycznych.

Magdalena Cyrklaff
Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu